

6. Luck E.: Fischwaren u. Feinkoindustr. 32, 31, 1960.
7. Farmakopea Polska III, str. 432, PZWL Warszawa 1954.
8. Zachorowski T., Kempowa J., Birn I.: Biul. Inf. Centr. Zarz. Przem. Rybn. Lab. Centr. 4, 8-9, 2, 1956.
9. Diemair W., Riffart H., Schmelck E.: Microchim. Acta 25, 247, 1938.

Adres autora: dr Stanisław Zaleski, Olsztyn — WSR.

Залески С., Яра С., Сухоцка Я. — ВЛИЯНИЕ ЭТИЛОВОГО ЭСТРА ПАРА-ГИДРОКСИБЕНЗОЙНОЙ КИСЛОТЫ НА СОХРАНЯЕМОСТЬ СТУЖЕНЫХ РЫБНЫХ МАРИНАД.

Для сохранения стуженых рыбных маринад авторами использован этиловый эстер пара-гидроксibenзойной кислоты. Применялся 0,25% раствор препарата для созревающей ванны и 0,1% — для заливания, а сверх того в I случае — 0,2%, а во II — 0,15% раствора, причем получалось в продукте количество эстра не превышающее допускаемого в Польше — 0,1%. При таком методе сохраняемость стуженого в темп. 16° маринада продолжалось 30 дней.

Zaleski S., Jara S., Suchocka J. — The effect of ethylic ester of para-hydroxybenzoic acid on the durability of cold fish marinades.

To increase the durability of cold fish marinades the ethylic ester of the para-hydroxybenzoic acid was used. The agent was used both in the ripening baths and in the brine solution. Introducing into the ripening bath 0,25% of the ester and into the brine solution 0,1%, as well as into the baths 0,2% of the ester and 0,15% in the brine solution it was possible to attain in the product such a quantity of the ester,

which does not surpass the quantity admitted in Poland. Using this method of the introduction of the ester, the durability of the cold marinade at the temperature 16°C extended to 30 days.

Zaleski S., Jara S., Suchocka J. — Influence de l'ester étylique de l'acide para-hydroxy-benzoës sur la durabilité de marinates froides de poissons.

On employa l'ester étylique de l'acide para-hydroxy-benzoës pour rendre les marinates de poissons plus durables. On introduisit l'ester dans le bain murissant de même que dans le liquide submergeant. En introduisant dans le bain murissant 0,25% d'ester et dans le liquide submergeant 0,1% de même que 0,2% d'ester dans le bain et 0,15% dans le liquide submergeant on obtenait dans le produit une quantité d'ester ne dépassant pas la limite admissible en Pologne de 0,1%. A l'aide de cette méthode d'introduction de l'ester la durabilité de la marinade froide dans une température de 16° comportait 30 jours.

Zaleski S., Jara S., Suchocka J. — Einfluss des Aethylesters der para — Hydroxybenzoëssäure auf die Haltbarkeit der kalten Fischmarinaden.

Zur Haltbarkeit der kalten Fischmarinaden wurde Aethylester der para-hydroxybenzoëssäure verwendet. Derselbe ist sowohl ins Reifebad wie auch in die Füllmasse eingeführt worden. Beim Einführen ins Reifebad von 0,25% Aethylester und in die Füllmasse 0,1% wie auch ins Reifebad 0,2% und in die Füllmasse 0,15%, erreichte man im Produkt ein Esterquantum welches die in Polen zulässige Menge von 0,1% nicht überschritt. Bei dieser Methode von Aethylesterbenutzung beträgt die Haltbarkeit der kalten Marinade bei Temperatur von 16° dreissig Tage.

KRYSTYNA WISŁOWSKA

Wrocław

Organizacja pracy WIS na terenie m. Wrocławia

Na podstawie Zarządzenia Nr 9 Ministerstwa Rolnictwa i Przem. Spożywczego i Skupu z 26.I.1959 r. w sprawie tymczasowej organizacji nadzoru sanit. nad zakładami przemysłu spożywczego w ramach M.Z.Wet. powstała na terenie m. Wrocławia Weterynaryjna Inspekcja Sanitarna. Prawie 2-letnia jej działalność pozwala rzucić krytyczne spojrzenie na organizację i wyniki pracy.

Stałym nadzorem weterynaryjnym został objęty Państwowy Przemysł Mięśny, a więc rzeźnia, wytwórnia wędlin, konserwiarnia, szynkownia eksportowa, wytwórnia wyrobów wędliniarskich Wrocławskich Zakładów Mięśnych oraz Państwowa Chłodnia Składowa.

Paroletni brak stałego nadzoru zastąpiony doraźnym dozorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Higieny spowodował, że lekarze zatrudnieni w nowo powstałej instytucji musieli od podstaw wypracowywać sobie pozycję i autorytet, musieli udowodnić, że stały nadzór i przestrzeganie obowiązujących przepisów sanitarnych posiada swoje produkcyjne znaczenie. Wpływ warunków sanitarnych na jakość produkcji należało wykazać tym bardziej, że kosztami nadzoru zostały obarczone zainteresowane zakłady, wpłacając do kasy M.Z.Wet. za każdy pełny etat nadzoru kwotę 4500 zł. Trzeba było wykazać, że nie jest to zmarnowany pieniądź. Obok spraw zasadniczych istniały sprawy uboczne, ale i istotne dla pełnienia nadzoru jak np. kwestia pomieszczeń dla lekarzy. Wprawdzie zagadnienie to zostało uregulowane odpowiednimi przepisami, ale przy powszechnym głoście lokalowym nie było rzeczą prostą wygospodarowanie odpowiedniego lokalu dla nadzoru, od którego zakłady odwykły.

Praca W.I.S. we Wrocławiu rozpoczęła się 1.IV. 1959 r. Z dużą ilością zapału wspartą paroma zarządzeniami i pismami okólnymi Min. Roln. służba weterynaryjna objęła powierzone jej placówki. Kierownik WIS, który pełnił na nich kolejno funkcje inspektora i poznał je dokładnie, opracował tymczasowe instrukcje dla inspektorów chłodni, przetwórci krajowej i eksportowej. Instrukcje te określają obowiązki lekarzy WIS oraz wymieniają normy prawne dot. zagadnień związanych z nadzorem. Stopniowo uzupełnialiśmy też bibliotekę książkami z dziedziny technologii i przepisów dot. przemysłu mięsnego.

Reszty miała dokonać praktyka. Pozostało więc rozpocząć działanie, stopniowo i systematycznie usuwać stwierdzone usterki, poprawiać stan sanitarny, zżyć się z pracą nadzorowanych zakładów, uzyskać sobie ich zaufanie i uznanie. Na podstawie oficjalnych i nieoficjalnych wypowiedzi, sądzić należy, że zamierzenia są realizowane. Potwierdzeniem może być fakt, że jeden z inspektorów WIS w uznaniu jego konstruktywnej działalności na prośbę dyrekcji objął kierownictwo przetwórci mięsnej. Pozytywna działalność WIS została podsumowana w sprawozdaniu rocznym za rok 1960. We wszystkich nadzorowanych placówkach uległ poprawie stan sanitarno-higieniczny otoczenia zakładów, pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i socjalnych, oraz podniosła się higiena osobista pracowników. Służba wet. zainteresowana procesami technologicznymi wpływała na nie z uwzględnieniem aspektu sanit. hig. Dla podniesienia kultury pracy i zrozumienie przez załogę potrzeby przestrzegania wymogów sanitarnych, inspektorzy WIS organizowali pogadanki z dziedziny chorób zakaźnych odzwierzęcych i higieny osobistej. Celem podniesienia

kwalifikacji własnych inspektorzy brali udział w szkoleniach organizowanych przez fachowych pracowników katedry Higieny Mięsa WSR, względnie sami opracowywali referaty z zakresu mięsoznawstwa i technologii.

Mimo osiągnięcia pewnych wyników w pracy istnieją zagadnienia, które nadal pozostają kwestiami otwartymi. Dla przykładu wymienię okresowo zdarzające się zakażenia produktu eksportowego. Ani ścisły nadzór, ani systematyczne badania bakteriologiczne nie pozwoliły dotychczas dokładnie ustalić miejsca, w którym następuje zakażenie. Spodziewamy się jednak, że laboratorium WIS uruchomione zaledwie 3 miesiące temu, po dokonaniu większej ilości badań dojdzie do jakichś konkretnych wyników.

Inną kwestią, która dotychczas sprawia ciągle kłopot to sprawa odzieży ochronnej dla pracowników transportu. Przepisy Min. Zdrowia i B.H.P., względy sanitarne i wygody pracy różnią się tak między sobą, że trudno ustalić jakiegoś prawidła. Dotychczas nie znaleziono sposobu dla równoczesnego zapewnienia wymogów sanitarnych, wygody i bezpieczeństwa

pracy. Chodzi tu zarówno o krój odzieży jak i rodzaj materiału, z którego będzie wykonana. (Nieprzemakalne kurtki i kaptury utrudniają ruchy, powodują pocenie się pracownika, gdyż są nieprzewiewne, ale za to nie nasiąkają wilgocią od mięsa, fartuchy chronią białe kurtki, ale zawadzają w pracy itd., żaden rodzaj z dotychczas używanych nieprzemakalnych fartuchów nie odpowiada stawianym wymogom). Podobne kłopoty stwarza materiał na stoły produkcyjne.

Rzuciłam tu tylko parę uwag, chcąc sprowokować do dyskusji, wymiany obserwacji i doświadczeń, kiedy WIS stawiający pierwsze kroki w organizacji nowoczesnego nadzoru oczekuje spodziewanych zmian w zakresie ustawodawstwa oraz dokładnego schematu organizacyjnego. Tymczasem jednak na łamach prasy weterynaryjnej można by było poprowadzić koleżeńską wymianę zdań, która w oparciu o przeprowadzone doświadczenia mogłaby się przyczynić do łatwiejszego osiągnięcia wyników podejmowanych prac.

Adres autorki: dr K. Wisłowska, Wrocław, ul. Reja 62/3.

PRAKTYKA LABORATORYJNA

DANUTA WELENTO

Zastosowanie tworzyw sztucznych w technice anatomicznej

Z Katedry Anatomii Zwierząt WSR w Lublinie

Kierownik: prof. dr MARIAN CHOMIAK

Ogromny rozwój produkcji tworzyw sztucznych w latach powojennych i ich wszechstronne zastosowanie nieomal we wszystkich dziedzinach życia zwróciły uwagę anatomów na możliwość zastosowania ich w technice anatomicznej. Dotychczas znane są liczne próby zastosowania mas plastycznych do techniki histologicznej, oraz przy wykonywaniu muzealnych preparatów anatomicznych. Zatapianie dużych preparatów w przezroczystych blokach, wypełnianie jam ciała itp. (Szarski, Siedłow).

Szczególne zainteresowanie wzbudziła przydatność mas plastycznych jako materiału wypełniającego, przy wykonywaniu preparatów korozyjnych naczyń krwionośnych, przewodów wyprowadzających, gruczołów (Kuś, Aleksandrowicz, Hert, Sedlacek, Bubenik, Romodanowski).

W Zakładzie Anatomii Zwierząt W.S.R. w Lublinie przeprowadzono badania nad zastosowaniem tworzyw przy wykonywaniu preparatów korozyjnych, które pozwoliły ocenić przydatność poszczególnych metod stosowanych do tej pory, oraz wypracować modyfikacje tych metod w celu uzyskania pomyślniejszych wyników.

Do badań zastosowano metakrylan butylu, metakrylan metylu i chlorowany polichlorek winylu produkcji polskiej.

Chlorowany polichlorek winylu.

Chlorowany chlorek winylu rozpuszczano w acetonie w stężeniu 10%, 20%, 30%. Jako barwników używano pigmentów nieorganicznych PV-Bayer. Jako wypełniacze stosowano kaolin i talk w ilości zależnej od wielkości światła nastrzykiwanych naczyń. Masy gęstsze stosowano do wypełniania większych naczyń. Odparowywanie rozpuszczalnika przeprowadzano w wodzie o temperaturze pokojowej. Po stwardnieniu masy iniekcyjnej preparat poddawano korozji w stęż. HCl i H₂SO₄ lub 20% NaOH. Metodą tą nastrzykiwano naczynia krwionośne płuc, oraz oskrzela. Uzyskiwane wyniki nie były zadowalające, ponieważ wyparowywanie rozpuszczalnika powodowało powstawanie ubytków w odlewach na-

czyn, oraz zmniejszenie się objętości odlewów, co z kolei nie pozwalało na wyciąganie pewnych wniosków o objętości naczyń. Uzyskane preparaty są dość kruche.

Polimetakrylan butylu

a) Preparaty wykonywano następująco: 20% roztwór polimetakrylanu butylu w octanie etylu barwiono pigmentami na żądany kolor i nastrzykiwano wypreparowane naczynia. Wykonano w ten sposób kilka preparatów naczyń krwionośnych nerki. Stosowanie wypełniaczy nie jest specjalnie konieczne. Suszenie i maceracja jak wyżej.

Tworzywo to zastosowane jako masa iniekcyjna do wypełniania naczyń posiada jedną główną zaletę — jest w stanie wysuszenia bardzo elastyczne, niełamliwe. Jednakże duża elastyczność uzyskanych odlewów prowadziła z czasem do samorzutnego odkształcania się preparatów, co z kolei uniemożliwiało wykonanie trwałych muzealnych eksponatów. W wypadku jednak, kiedy potrzebne są tylko krótkotrwałe preparaty korozyjne i nie wymagane są pełne odlewy naczyń (tworzywo to kurczy się nieco przy wysychaniu, nie pozostawia jednak ubytków), to zastosowanie tego tworzywa jest bardzo celowe.

b) Polimetakrylan butylu nadaje się doskonale do pokrywania narządów zabezpieczając je przed nadmiernym parowaniem i kurczeniem (Nowak). W celu wypróbowania trwałości tej metody wykonano kilka preparatów np. nerki, śledziony. Po upływie 1 roku preparaty nie wykazały istotnych odchyśleń od normy, mimo umyślnego przechowywania ich w ciągu lata na nasłonecznionym oknie.

Barwa narządu jest prawie tak intensywnej jak naturalna. Obecnie wykonano tą metodą takie preparaty jak np. wątrobę psa i kota, serca, nerki różnych zwierząt domowych, mięśnie krtani i inne. Metoda Nowaka spełnia bardzo dobrze swoje zadanie.

Polimetakrylan metylu

Polimetakrylan metylu okazał się tworzywem spełniającym wszystkie prawie warunki stawiane przed dobrą masą iniekcyjną do preparatów korozyjnych.